

UWAGI W RAMACH UZGODNIEN Z KOMISJĄ WSPÓLNĄ RZĄDU I SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Informacja o projekcie:

Tytuł	Ustawa i instrumentach wspieranego podejmowania decyzji
Autor	Ministerstwo Sprawiedliwości
Projekt z dnia	9 grudnia 2024 r.

Informacje o zgłaszającym uwagi:

Urząd	-----
Organizacja samorządowa	Związek Powiatów Polskich
Osoba do kontaktu	Patrycja Grebla-Tarasek
e-mail	biuro@zpp.pl
tel.	18 477 86 00

Uwagi:

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (np. art., nr str., rozdział)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko resortu	Odniesienie do stanowiska resortu
1.	Uwaga ogólna	Nie negując idei zniesienia instytucji ubezwłasnowolnienia całkowitego i częściowego uważamy, że zmiany wskazane w projekcie należy umieścić we właściwych rozdziałach kodeksu cywilnego, kodeksu postępowania cywilnego i kodeksu rodzinnego, bez tworzenia odrębnej ustawy traktującej o wyżej wskazanym przedmiocie.	Umieszczenie zmian we właściwych kodeksach spowoduje, że zmiany będą komplementarne, a ponadto łatwiej będzie je odnaleźć, co spowoduje, że we wszystkich sytuacjach, które obecnie traktują o ubezwłasnowolnieniu, będziemy ściągać do przepisów kodeksu cywilnego, czy innych właściwych kodeksów – nie będziemy mieli do czynienia z chaosem. Dla przykładu: umowa asysty prawnej powinna znaleźć się w kodeksie cywilnym w księdze trzeciej tytule XXI, jako szczególny rodzaj umowy zlecenia.		
2.	Art. 4 ust. 1	Proponujemy następujące brzmienie przepisu: Przez umowę asysty prawnej asystent prawny zobowiązuje się do udzielenia osobie potrzebującej wsparcia,	Zmiana wynika, z dostosowania do słowniczka pojęć. Osoba wspierana ma już zawartą umowę asysty prawnej, kuratora wspierającego, kuratora reprezentującego albo		

		zlecającej asystę faktycznego wsparcia w korzystaniu ze zdolności do czynności prawnych przy prowadzeniu jej własnych spraw określonych w umowie.	umocowanego pełnomocnika rejestrowanego. Przez zawarciem takiej umowy dana osoba jest jeszcze osobą potrzebującą wsparcia.		
3.	Art. 4 ust. 2	Jak należy rozumieć pojęcie „czynna obecność”?	Pojęcie to nie ma właściwej definicji w ustawodawstwie, więc należy albo wskazać co znaczy „czynna obecność” albo użyć słowa „obecność”, które nie budzi wątpliwości.		
4.	Art. 5	Artykuł ten stanowi kolejny argument, aby przepisy dotyczące umowy asysty prawnej przenieść do kodeksu cywilnego, do miejsca wskazanego w uwadze nr 1.			
5.	Art. 7 ust. 1	Proponujemy brzmienie: Osoba wspierana lub osoba potrzebująca wsparcia mogą zawrzeć umowę o asystę prawną z więcej niż jednym asystentem prawnym.	Zmiana wynika z konieczności stosowania właściwego nazewnictwa. Zarówno osoba, która nie ma jeszcze żadnej umowy asysty będzie mogła zawrzeć od razu umowę z dwoma asystentami, a także już osoba, która posiada jedną umowę o asystę prawną będzie mogła zawrzeć kolejną.		
6.	Art. 9	Wykreślenie przepisu.	Umowa o asystę jest umową szczególnego rodzaju, w której osobę wspieraną z asystentem prawnym powinno łączyć szczególnego rodzaju zaufanie. Zatem, w tej sytuacji nie powinno być możliwości powierzania zlecenia innej osobie, szczególnie z uwagi na fakt, że dający zlecenie może nie mieć wystarczającego rozeznania, co do tego, że jego sprawami może zająć się inna osoba. Ponadto należy ograniczyć możliwość powstawania różnego typu agencji i przedsiębiorstw zawodów		

			zajmujących się tego typu sprawami a ten przepis jest dla nich swoistego rodzaju furtką.		
7.	Uwaga ogólna – dział 3 kuratela dla osób pełnoletnich	Przepisy powinny znaleźć się w kodeksie postępowania cywilnego w księdze drugiej postępowanie nieprocesowe, tytuł II przepisy dla poszczególnych rodzajów spraw, dział I sprawy z zakresu prawa osobowego.			
8.	Art. 22 ust. 1 pkt 8	<p>Kurator powinien mieć samodzielną możliwość złożenia wniosku o skierowanie do ZOL lub ZPO.</p> <p>Ponadto jeżeli mamy być konsekwentni, to należy uregulować jeszcze kwestie prawne związane z kierowaniem pacjenta do hospicjum. Do przebywania w tej placówce potrzebne jest co prawda skierowanie wystawione przez właściwego lekarza, niemniej sam wniosek o skierowanie do hospicjum składa dana osoba, która ma być skierowana do tej placówki bądź jej opiekun.</p>	<p>Przepis jest niepraktyczny – kurator powinien mieć możliwość reagowania na pogarszającą się sytuację zdrowotną osoby, dla której został ustanowiony i samodzielnego składania wniosku o umieszczenie w ZOL, ZPO czy hospicjum (o którym projektodawca zapomniał przy tworzeniu przepisów).</p> <p>W praktyce występują sytuację gdzie następuje szybkie pogorszenie stanu zdrowia, czy konieczność przeniesienia pacjenta ze szpitala do innej placówki, z uwagi na zakończenie leczenia szpitalnego w związku z wyczerpaniem się możliwości dalszego leczenia, wówczas pacjenta trzeba pilnie przetransportować do ZOL czy hospicjum.</p> <p>Jeżeli, przepis ostanie się w proponowanej przez projektodawcę wersji to należy, stworzyć bardzo szybką ścieżkę rozpatrywania przez sądy tego typu spraw – maksymalnie do 48 godzin. Są to sytuacje, w których zagrożone może być życie pacjenta, stąd decyzje w tym</p>		

			zakresie powinny być podejmowane niezwłocznie.		
9.	Art. 26	Definicja kuratora wspierającego powinna znaleźć się obligatoryjnie w przepisach kodeksu cywilnego (podobnie jak zrobił to projektodawca dla kuratora reprezentującego).			
10.	Art. 16 ¹ § 2 kodeksu cywilnego	Wykreślenie przepisu.	Następuje niepotrzebne pomieszczenie dwóch instytucji. Czynności kuratora wspierającego zawierają się w czynnościach kuratora reprezentującego. Niemniej, sąd powinien móc określać w postanowieniu, różne zakresy czynności kuratorów reprezentujących, według potrzeb osoby wspieranej.		
11.	Art. 82 kodeksu cywilnego	Rozumiemy konieczność usunięcia z przepisów stygmatyzujących określeń: „choroba psychiczna” czy „niedorozwój umysłowy”, niemniej obecnie zaproponowane brzmienie przepisu jest bardzo ocenne i niejednoczone.	Należy sformułować przesłanki dotyczące nieważności oświadczenia woli w sposób bardziej precyzyjny, nie budzący wątpliwości. Projektodawca winien językiem równościowym wskazać otwarty katalog sytuacji, w których będziemy mogli mówić o nieważności oświadczenia woli.		
12.	Art. 109 ¹⁰ § 4 kodeksu cywilnego	Razem z oświadczeniem mocodawcy, notariusz powinien przyjąć oświadczenie potencjalnego pełnomocnika, że wyraża on zgodę na pełnienie takiej roli.	Jest wiele osób, które nie są w stanie psychicznie udźwignąć podjęcia ważnej życiowej decyzji za inną osobę w sytuacji kryzysowej, w szczególności za osobę bliską. Stąd, uważamy, że do oświadczenia mocodawcy powinna zostać dołączona zgoda pełnomocnika na bycie pełnomocnikiem. W przeciwnym wypadku pełnomocnik może być zaskoczony, koniecznością podjęcia danej decyzji, co może spowodować, że		

			nie będzie jej w stanie podjąć, co z kolei będzie oznaczało, że pełnomocnictwo jest w takim wypadku niewykonalne i pozbawione sensu.		
13.	Art. 109 ¹¹ § 1 kodeksu cywilnego	Proponujemy dodanie do wyliczenia także kuratora wspierającego.	Jeżeli ktoś ma problem z byciem decyzyjnym i sprawczym w swoich sprawach, tak że potrzebuje ustanowienia kuratora wspierającego, to tym bardziej nie powinien mieć możliwości podejmowania decyzji za innych w ramach pełnomocnictwa rejestrowanego.		
14.	Art. 109 ¹¹ § 4 kodeksu cywilnego	Proponujemy wykreślenie fragmentu: „lub nie chciał być pełnomocnikiem”.	Zmiana jest konsekwencją uwagi numer 13. Potencjalny pełnomocnik, powinien uprzednio wyrazić zgodę na pełnienie takiej roli, co będzie prowadziło do bardziej stabilnej sytuacji mocodawcy.		
15.	Art. 109 ¹⁵ kodeksu cywilnego	Pełnomocnik rejestrowany powinien mieć możliwość ustanowienia jedynie pełnomocnika procesowego.	Pełnomocnik nie powinien przekazywać wykonania czynności innej osobie w zastępstwie, bowiem to do niego mocodawca miał zaufanie. Gdyby chciał, żeby daną czynność czy decyzję podjęła za niego inna osoba, to właśnie tą inną osobę ustanowiłby pełnomocnikiem.		
16.	Art. 12 ¹ § 1 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego	Przesłanka bezwzględnej przeszkody małżeńskiej wyrażona jest w sposób nieprecyzyjny i może prowadzić do nadużyć.	Po pierwsze istnieje pewna kategoria osób, cierpiących na różnego typu zaburzenia czy choroby niekoniecznie psychiczne absolutnie nie powinna zawierać małżeństwa. Po drugie zaś wobec tak sformułowanej przesłanki pojawia się pytanie czy osoba uzależniona od alkoholu bądź środków psychoaktywnych w tym leków nie może zawrzeć małżeństwa?		

17.	Art. 65 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego	Termin na wytoczenie powództwa może być potencjalnie nieograniczony w czasie, co stanowi naruszenie dobra i praw dziecka.			
18.	Art. 65 § 1 ¹ kodeksu postępowania cywilnego	Czy osoba mająca ustanowionego kuratora wspierającego już taką zdolność będzie posiadała?			
19.	Art. 117 § 7 kodeksu postępowania cywilnego	Wykreślić zdanie drugie. Sąd powinien ewentualnie pouczyć osobę fizyczną, odnośnie tego, że widzi potrzebę włączenia do sprawy adwokata czy radcę prawnego, a nie na siłę ustanawiać pełnomocnika w drodze przymusu. Pobocznie, koszt takiego pełnomocnika przymusowego powinien ponosić Skarb Państwa.	Jeżeli sąd z urzędu ustanawia „pełnomocnika przymusowego” dla osoby fizycznej, to koszty wynagrodzenia takiego pełnomocnika powinien ponieść Skarb Państwa. Gdyby osoba fizyczna chciała ustanowić dla siebie pełnomocnika zawodowego, to udzieliłaby w tym zakresie odpowiedniego pełnomocnictwa i zawarła umowę. Skoro osoba fizyczna sama nie widzi takiej potrzeby, to sąd nie powinien uszczęśliwiać danej osoby na siłę i ustanawiać dla niej przymusowo pełnomocnika. Ewentualnie, sąd mógłby pouczyć osobę fizyczną, że w jego ocenie dla lepszego zabezpieczenia swoich spraw strona powinna korzystać z usług adwokata czy radcy prawnego. Z jednej strony bowiem projektodawca uwalnia osoby ubezwłasnowolnione spod tej instytucji, z drugiej zaś osobom samodzielnie myślącym, na siłę wpycha pełnomocnika zawodowego.		
20.	Art. 543 ⁶ § 1 kodeksu postępowania cywilnego	Proponujemy brzmienie: „Ograniczenie uprawnień może polegać w szczególności na zobowiązaniu pełnomocnika	Uzyskanie zgody sądu na dokonanie czynności objętej ograniczeniem, będzie stanowiło szersze		

		rejestrowanego przez sąd do uzyskiwania zgody sądu na czynności objęte ograniczeniem”.	zabezpieczenie interesów osoby wspieranej.		
21.	Art. 543 ⁶ § 2 kodeksu postępowania cywilnego	Proponujemy w takiej sytuacji ustanawiać kuratora wspierającego do czynności określonego rodzaju.			
22.	Art. 543 ⁸ § 2 kodeksu postępowania cywilnego	Sąd powinien móc samodzielnie wprowadzać dane bezpośrednio do rejestru pełnomocnictw, załączając do rejestru stosowne orzeczenie kończące postępowanie w sprawie.	Przesyłanie do Krajowej Rady Notarialnej orzeczeń, a następnie wprowadzanie przez nią danych do rejestru pełnomocnictw, stanowi nieefektywne wykorzystanie zasobów i wydłużenie ścieżki postępowania. Sąd powinien móc samodzielnie dokonać zmian w rejestrze pełnomocnictw.		
23.	Art. 605 ³ § 1 pkt 3 kodeksu postępowania cywilnego	Czy aby na pewno intencją projektodawcy jest możliwość zgłaszania wniosku przez osoby pozostające ze sobą we wspólnym gospodarstwie domowym a nie wspólnym pożyciu?	We wspólnym gospodarstwie domowym, w szczególności w rodzinach wielopokoleniowych mogą zamieszkiwać ze sobą potencjalnie niespokrewnione a wręcz obce dla siebie osoby, zatem takie rozszerzenie wydaje się być niebezpieczne z punktu widzenia składania wniosków w złej wierze.		
24.	Art. 605 ⁴ § 2 kodeksu postępowania cywilnego	Zawiadomienie powinno ograniczyć się do małżonka ewentualnie osoby pozostającej we wspólnym pożyciu z osobą, dla której ma być ustanowiony kurator.	Nie do końca jest dla nas zrozumiała idea możliwości zawiadamiania wszystkich osób, które zamieszkują ze sobą w jednym gospodarstwie domowym. Nie wszystkich bowiem osób, postępowanie w sprawie ustanowienia kuratora będzie w jakikolwiek sposób dotyczyło a wręcz z takich wiadomości mogą one czynić użytek sprzeczny z zasadami współżycia społecznego.		
25.	Art. 605 ¹⁰ § 2 kodeksu	Uwaga analogiczna jak do art. 543 ⁸ § 2 – sąd powinien móc samodzielnie wprowadzić dane.			

	postępowania cywilnego				
26.	Art. 605 ¹³ § 3 kodeksu postępowania cywilnego	Prosimy o wskazanie, jakie to konkretnie przepisy, z czego będzie pokrywane to wynagrodzenie?	Jeżeli wynagrodzenie ma być przyznawane na podstawie art. 53a ustawy o pomocy społecznej to przepis wymaga nowelizacji, mowa w nim jest bowiem o opiece, a instytucja ta zostanie zlikwidowana.		
27.	Art. 605 ¹⁴ kodeksu postępowania cywilnego	O ile w pełni uzasadnione jest, aby kurator nie korzystał dla swoich interesów z pieniędzy osoby wspieranej, o tyle brak możliwości korzystania z rzeczy może okazać się problematyczny i w praktyce budzić nieścisłości.	Tak sformułowany przepis może prowadzić do skrajnych wątpliwości czy kurator może skorzystać w domu osoby wspieranej z jej toalety dla własnych interesów, czy kurator może wypić kawę z wody zagrzanej w czajniku osoby wspieranej, czy kurator po drodze ze sklepu (robiąc zakupy dla osoby wspieranej) korzystając z jej samochodu może przy okazji załatwić swoją prywatną sprawę, czy kurator, który przyjechał samochodem osoby wspieranej może podczas wizyty w urzędzie dotyczącej tej osoby załatwić również swoją sprawę? Pytania mogą wydawać się zabawne – niemniej w świetle różnych kuriozalnych sytuacji z jakimi mają do czynienia czasami pracownicy pomocy społecznej, nie należy wprowadzać przepisów, które takie kuriozalne sytuacje umożliwiają.		
28.	Art. 605 ¹⁶ § 1 kodeksu postępowania cywilnego	Proponujemy dodanie zdania: Sąd może udzielać kuratorowi wskazówek i poleceń.	Zwiększy to możliwości realnego nadzoru sądu nad czynnościami wykonanymi przez kuratora.		
29.	Art. 605 ¹⁶ § 5 kodeksu postępowania cywilnego	Skreślenie paragrafu.	Paragraf zawiera się w naszej propozycji dotyczącej art. 605 ¹⁶ § 1.		

30.	Art. 33 ust. 2 prawa o stowarzyszeniach	Proponujemy skreślenie fragmentu: „którzy mają ograniczoną zdolność do czynności prawnych”.	Ograniczenie zdolności do czynności prawnych wynika wprost z wieku osób małoletnich do 16 roku życia, nie ma więc bowiem potrzeby wskazywać, że są to osoby ograniczone w zdolności do czynności prawnych.		
31.	Art. 95 zm Prawo o notariacie	Sądy powinny mieć możliwość samodzielnego dokonywania wpisów do systemu teleinformatycznego będącego rejestrem pełnomocnictw.			
32.	Art. 95 zt Prawo o notariacie	Proponujemy skreślenie fragmentu: „w postaci papierowej”.	Co do zasady, zgodnie z przepisami ustawy o doręczeniach elektronicznych komunikacja między podmiotem publicznym (sąd) a podmiotem niepublicznym zobowiązanym do posiadania adresu do doręczeń elektronicznych (notariusz), powinna odbywać się w sposób elektroniczny, zatem wypis zarejestrowanego pełnomocnictwa powinien być wydawany dla sądu wyłącznie w wersji elektronicznej.		
33.	Art. 42a ust. 3 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty	Czy aby na pewno koszty zaświadczeń i konsultacji powinien ponosić pełnomocnik rejestrowany?	Wydanie zaświadczenia i konsultacja lekarska, są w interesie mocodawcy a nie pełnomocnika, zatem to mocodawca powinien ponieść ich koszty, tym bardziej, że koszty prywatnych konsultacji z dziedziny psychiatrii czy neurologii, przy obecnych stawkach rynkowych sięgają 500 zł za każdą.		
34.	Art. 47 § 2 pkt 3 kodeksu wyborczego	Proponujemy brzmienie: „dla, której ustanowiono kuratora reprezentującego”.	Osoba wspierana, dla której ustanowiony został kurator reprezentujący nie powinna mieć czynnego prawa wyborczego.		
35.	Art. 18 § 1 pkt 3 kodeksu wyborczego	Proponujemy nie skreślanie artykułu, ze względu na zmianę dokonaną w uwadze powyżej.			

36.	Art. 18a § 1 pkt 8 i § 3 pkt 9 kodeksu wyborczego	Uwaga jak wyżej.			
37.	Art. 65	<p>Rozumiemy przyjęcie pewnego ułatwienia zwalniającego autorów projektu z analizy obowiązujących przepisów prawa pod kątem dostosowania do nowej ustawy i nowego nazewnictwa, niemniej jednak z punktu widzenia adresatów norm prawnych nie jest najszcześniejsza konstrukcja. Zmiany powinny być dokonane w kilkudziesięciu ustawach. Proponujemy aby wszędzie tam, gdzie jest możliwe zidentyfikowanie przepisów rangi ustawowej, w których prawodawca posługuje się pojęciem ubezpieczenia aby na obecnym etapie prac legislacyjnych wprowadzić stosowne korekty.</p> <p>Ponadto powinien zostać wprowadzony przepis zobowiązujący poszczególnych ministrów do aktualizacji rozporządzeń wykonawczych, w których używa się dotychczasowego nazewnictwa.</p>	<p>Na pewno należy dokonać zmian m.in. w następujących ustawach, w których mowa o ubezpieczeniu, a które projektodawca pominął:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ustawa o pomocy społecznej, - ustawy o pracownikach sądów i prokuratury, - ustawa o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, - ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, - ustawa o ochronie zdrowia psychicznego, - ustawa o zawodzie lekarza i lekarza dentysty (ustawa jest co prawda zmieniana ale tylko częściowo) - ustawa o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, - ustawa o podstawowej opiece zdrowotnej, - Kodeks pracy, - ustawa o repatriacji, - ustawa o zawodzie felczera, - ustawa o dowodach osobistych, -ustawa o Krajowej Sieci Onkologicznej, - ustawa o leczeniu niepłodności, - ustawa o cudzoziemcach, - ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, - ustawa o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, - Ordynacja wyborcza, 		

			<ul style="list-style-type: none">- ustawa o obrocie instrumentami finansowymi,- ustawa o drogach publicznych.		
--	--	--	---	--	--